

ΑΘΗΝΑΙ ΚΕΣΤΟΕΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΝ ΚΟΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ
ΠΕΡΙΤΑΤΟΣ

αριθμός

1. ΣΤΟΑ ΚΟΡΑΗ ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΑΘΗΝΑΙ

//// ΚΟΡΑΗ 2-10

Η στοά Κοραή είναι ένα από τα παραδείγματα ευρωπαϊκού τύπου 'galleries' με αρκετά εμπορικά καταστήματα στο ισόγειο -τα περισσότερα από τα οποία σήμερα είναι καταστήματα εστίασης. Στην πραγματικότητα πρόκειται για δύο στοές, τη στοά Κοραή και τη στοά του Μεγάλου Αθηνά οι οποίες βρίσκονται και ενώνουν την οδό Πανεπιστημίου με την οδό Σταδίου και τη μικρή πλατεία της Κοραή. Θα μπορούσε να πει κανείς πως η φωτεινή οροφή με τον πυκνό σκελετό θυμίζει τις γυάλινες κατασκευές σε αντίστοιχες στοές.

2. ΣΤΟΑ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

//// ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 39

Από τις πιο δημοφιλείς στοές της πόλης, η στοά Πεσμαζόγλου ενώνει την Πανεπιστημίου με την οδό Σταδίου, μέσα από το ίδιο το κτίριο, τις οικοδομικές εσοχές του κτιρίου και το οικοδομικό κενό σε συνέχεια του παρακείμενου περάσματος με τη γνωστή μεταλλική επιγραφή. Μπορεί να έχουν μείνει ελάχιστα πλέον καταστήματα, αλλά τα καλοκαίρια οι ουρές για τα εκδοτήρια του Φεστιβάλ Αθηνών την επαναφέρουν στη ζωή. Αξίζει να σημειωθεί το σταθερό από το 1978 κατάστημα του μουσικού Νίκου Ξυλούρη.

3. ΣΤΟΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

//// ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 43

Από τις πλέον γνωστές στοές της Αθήνας. Η στοά ενώνει τους δύο κεντρικούς άξονες της πόλης, την Πανεπιστημίου με τη Σταδίου. Σχεδιάζεται από τον Αλέξανδρο Νικολοΐδη το 1897, ολοκληρώνεται το 1918, αλλά ανακατασκευάζεται λίγα χρόνια αργότερα με προσθήκη νέου κτιρίου γραφείων καθ' ύψος και στον τελευταίο όροφο το διαμέρισμα του αρχιτέκτονα, μορφή που γνώρισε η μεταπολεμική Αθήνα. Πολύ σημαντική είναι όμως και η συνέχεια της προς την οδό Σταδίου καθώς περνά μέσα από το κτίριο διοίκησης τραπέζης σχεδιασμένο από τον εξαιρετικό αρχιτέκτονα Νίκο Βαλοσαμάκη.

4. ΣΤΟΑ ΟΡΦΕΩΣ/ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΒΙΒΛΙΟΥ //// ΣΤΑΔΙΟΥ 46

Πίσω από το Αρσάκειο Μέγαρο, εκεί όπου παλαιότερα ήταν οι σταύλοι και ο χώρος στάθμευσης των μαζών του Αρσακείου, χτίζεται γύρω στα 1900 σε σχέδια του Ερνέστου Τσίλερ η στοά Ορφέως ή κοινώς Αρσακείου. Ενώνει τους παράλληλους άξονες των οδών Πανεπιστημίου και Σταδίου, ενώ 'βγάζει' τόσο προς την οδό Αρσάκη όσο και προς την οδό Πεσμαζόγλου μέσα από τη στοά του Βιβλίου -σημαντικό πολιτιστικό κέντρο της πόλης που δημιούργησε η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία με πληθώρα εκδοτικών οίκων- και το σημαντικό υπόγειο θέατρο του Καρόλου Κουν. Η γυάλινη οροφή της στοάς παραπέμπει στα ευρωπαϊκά πρότυπα των 'galleries' ενώ στο κέντρο διαγράφεται η οκταγωνικής κάτοψης πλατεία. Από τα παλαιότερα καταστήματα, το κατάστημα σημαίων Ηλία Κοκκώνη, ενώ σήμερα ελάχιστα είναι ανοικτά και λειτουργούν.

5. ΣΤΟΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΑΘΗΝΩΝ

//// ΣΤΑΔΙΟΥ 39

Από τις πλέον εμπορικές στοές της Αθήνας. Ενώνει την οδό Σοφοκλέους με την οδό Σταδίου και βρίσκεται απέναντι από τη γνωστή στοά Αρσακείου. Αν κανείς εισέλθει από την οδό Σοφοκλέους θα παρατηρήσει την πινακίδα Στοά Αθηνών, ενώ αν κανείς εισέλθει από την οδό Σταδίου, την επιγραφή Στοά Ορφανίδου. Πρόκειται για δύο διαφορετικά κτίρια τα οποία ενώνονται και το μεταξύ τους κενό στεγάζεται και μετατρέπεται σε ακόμη ένα κατάστημα. Παλαιότερα υπήρχε ακόμη μια εγκάρσια στοά η οποία οδηγούσε προς τη Στοά Δημοσίων Υπαλλήλων. Και εδώ η αρχική μορφή είχε εσωτερικό, υπαίθριο διάδρομο στον όροφο, ωστόσο ανοικοδομήθηκε πάνω από το αρχικό κτίριο νέο κτίριο το οποίο 'ταβάνωσε' τη στοά.

6. ΣΤΟΑ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

//// ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 10-12

Η στοά Ανατολής διατηρεί την πρώιμη μορφή της αθηναϊκής αυλής/στοάς. Με ελεύθερο το διάδρομο κίνησης στο εσωτερικό του κτιριακού συνόλου, αλλά την ίδια στιγμή υπαίθριο και ανοικτό. Στο υπόγειο λειτουργούσε το Ξακουστό εστιατόριο της περιοχής που φιλοξενούσε συχνά κόσμο από το Υπουργείο Πολιτισμού, πριν μεταφερθεί από την οδό Αριστέιδου, ενώ ακόμα και σήμερα είναι ζωντανό από τα τυπογραφεία, ενώ στο ισόγειο και στους ορόφους έχουν απομείνει ελάχιστα καταστήματα. Εδώ μπορεί κανείς να βρει από τα πιο μικρά καταστήματα στην Αθήνα, μόλις 2 τ.μ., που παρά το μέγεθος τους ήταν εξαιρετικά εργαστήρια.

7. ΤΡΙΣΤΡΑΤΟ ΣΤΗΝ ΚΛΑΥΘΜΩΝΟΣ

//// ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 2

Πρόκειται για μια συνένωση, τριών διαφορετικών στοών από τρία διαφορετικά κτίρια. Η κίνηση μπαίνει από το δρόμο εντός του οικοδομικού τετραγώνου και ενώνει τις οδούς Σταδίου, Δραγατσανίου και Αριστείδου. Στα υπόγεια των στοών βρίσκονται υπολείματα από τα αρχαία τείχη της Αθήνας δίπλα σε άλλοτε καταστήματα και σήμερα αποθήκες. Εδώ μπορεί κανείς να δει την πόλη κάτω από την πόλη.

8. ΣΤΟΑ ΕΜΠΟΡΩΝ

//// ΒΟΥΛΗΣ 10

Από τις πιο ιδιαίτερες στοές. Ενώνει την οδό Βουλής με την οδό Λέκκα και τα διαφορετικά επίπεδα των δρόμων. Η στοά του κτιρίου επί της οδού Βουλής καταλήγει σε μια εξαιρετική διπλή μαρμαρίνη σκάλα και η κίνηση συνεχίζει στο οικοδομικό κενό προς τη Λέκκα. Εκεί μπορεί κανείς να δει τη στενή, ελάχιστη σκάλα που οδηγεί στο υπόγειο και στα κατοχικά καταφύγια του Συντάγματος που σήμερα είναι αποθήκες.

9. ΣΤΟΕΣ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ, ΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΡΟΜΒΗΣ

Οι στοές στο ισόγειο των κτιρίων στην πραγματικότητα αυξάνουν τα εκμεταλλεύσιμα τετραγωνικά για εμπόριο, αλλά την ίδια στιγμή δημιουργούν ένα διευρυμένο 'κατώφλι' για την είσοδο στο κτίριο. Για να βρει κανείς το κλιμακοστάσιο προς τους ορόφους, πρέπει να διανύσει τη μικρή αυτή αγορά του ισόγειου. Σε σημαντικούς εμπορικούς δρόμους του κέντρου της Αθήνας, μπορεί κανείς να παρατηρήσει τις πολλές μικρές εγκάρσιες στοές δρόμο στοές που λειτουργούν παράλληλα και ως είσοδοι των κτιρίων. Μερικές από αυτές διατηρούν τον χαρακτήρα τους, άλλες είναι εγκαταλελειμμένες και άλλες έχουν μετατραπεί σε χώρους διασκέδασης, αλλά πάντα επιτελούν τον σκοπό τους.

10. ΣΤΟΑ ΠΥΡΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΜΕΛΑ

//// ΕΡΜΟΥ 54-62

Βρίσκονται στην πλατεία Καπνικαρέας και αποτελούν τη δίοδο από την εμπορική οδό Ερμού προς την οδό Αθηναϊδος. Και οι δύο αυτές στοές είναι τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα των στοών ευρωπαϊκού τύπου 'galleries' στη νεοκλασική ελληνική μορφή και το ανάλογο μέγεθος. Ανεγέρθηκαν στα χρόνια του Όθωνα γύρω στο 1885, αφού κατεδαφίστηκαν οι αντίστοιχες προϋπάρχουσες κατοικίες.

11. ΣΤΟΑ ΚΑΪΡΗ

//// ΚΑΪΡΗ 6

Πρόκειται για ένα κτίριο/στοά. Σχεδιασμένο έτσι ώστε η κίνηση του δρόμου από την οδό Καΐρη να εισέρχεται εντός του κτιρίου, να συνεχίζει ανεμπόδιστα στον όροφο και ταυτόχρονα στο μικρό αστικό κενό προς την οδό Πολυκλείτου. Το υπόγειο ήταν κάποτε το μεγαλύτερο κέντρο ηλεκτρολογικού εξοπλισμού ενώ στο ισόγειο μαζί με τα καταστήματα γενικού εμπορίου βρίσκεται το ιστορικό οπλοδιανομητήριο της οικογένειας Παπαϊωάννου. Στον όροφο ακόμη και σήμερα μπορεί κανείς να βρει μικρές βιοτεχνίες και εργαστήρια, ενώ αν κανείς συνεχίσει προς την οδό Πολυκλείτου θα βρει τα καταστήματα με είδη συσκευασίας το ένα δίπλα στο άλλο.

12. ΣΤΟΑ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ

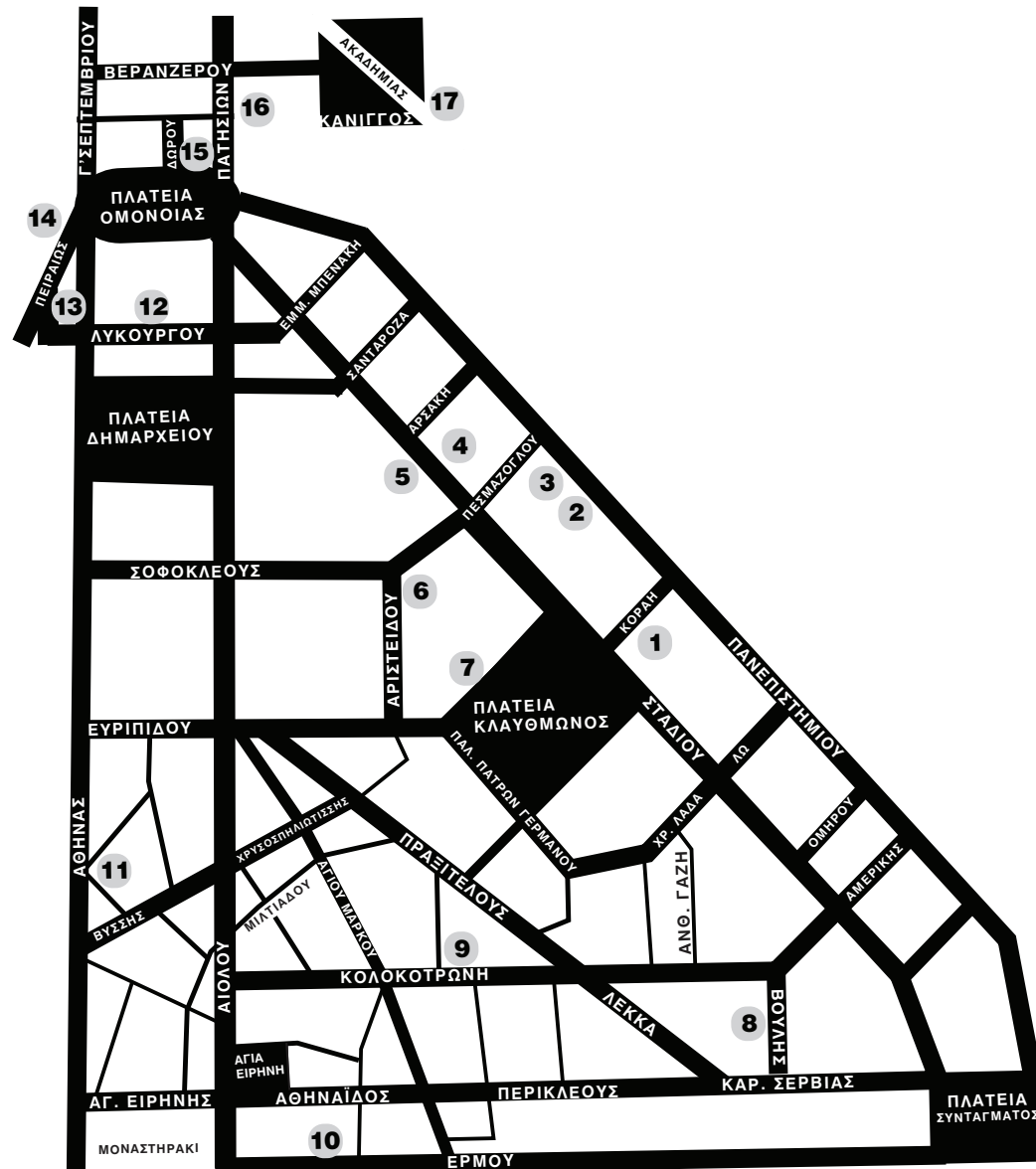
//// ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 12

Η στοά ονομάζεται έτσι λόγω του Πταισματοδικείου/Ειρηνοδικείου που λειτουργούσε εδώ έως το 2010. Η κίνηση διατρέχει το οικοδομικό τετράγωνο από την οδό Λυκούργου στην Πλατεία Ομονοίας περνώντας δύο διαφορετικά κτίρια, το Ειρηνοδικείο προς την πλατεία και το κτίριο του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων προς τη Λυκούργου. Η κίνηση άλλοτε είναι καλυμμένη και άλλοτε ελεύθερη από τα εσωτερικά κενά του κτιρίου. Το αιθριο εδώ βάζει φως στο εσωτερικό και ενώ κινείται υπαίθρια είσαι την ίδια στιγμή 'μέσα'. Σήμερα μολονότι τα περισσότερα καταστήματα έχουν κλείσει και πρόκειται να γίνει ανακατασκευή, ενώ η καφετέρια Τζανέρο, άλλοτε στέκι των δικηγόρων, παραμένει πάντα ανοικτή.

13. ΣΤΟΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ/ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ

//// ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 14-16

Ακόμη ένα πέραςμα από την οδό Λυκούργου στην πλατεία της Ομόνοιας μέσω της οδού Πειραιώς. Από τις πιο σημαντικά σχεδιασμένες στοές στην Αθήνα και με το μεγαλύτερο πλάτος. Άλλοτε εμπορικό κέντρο ανδρικής ενδυμασίας, σήμερα έχουν μείνει ελάχιστα καταστήματα παρά τις δυσκολίες. Στο υπόγειο που κάποτε λειτουργούσαν εμπορικά, σήμερα μένουν οι εκδόσεις Υδρογείος και το καλλιτεχνικό τυπογραφείο, ενώ στο ισόγειο συχνά στήνονται συγκεντρώσεις στο μικρό καφενείο.

14. ΣΤΟΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

//// ΠΕΙΡΑΙΩΣ 4

Από την οδό Πειραιώς στην οδό Σωκράτους και αντιστρόφως. Η στοά είναι η διευρυμένη είσοδος του μεγάρου. Αξίζει να σημειωθεί η ιδιαίτερη επιγραφή της ονομασίας από μωσαϊκό και στις δύο εισόδους. Εδώ είναι ιδιαίτερο το καφενείο του Κώστα στη μέση της στοάς, με είσοδο τόσο στη στοά όσο και στο κτίριο (κάθε μέγαρο είχε το δικό του καφενείο) χωρίς αλλαγές στο εσωτερικό, σαν ένα ταξίδι στο χρόνο.

15. ΣΤΟΑ ΤΡΙΚΟΥΠΗ/ΠΙΝΓΚΟΥΙΝΟΥ/ΠΕΙΝΑΣ

//// ΔΩΡΟΥ 2

Μια μικρή στοά στο πιο κεντρικό σημείο της Αθήνας με έντονη όμως κίνηση από την πλατεία Ομονοίας προς την οδό Πατησίων. Το αρχικό όνομα είναι λόγω της κατοικίας του Χαρίλαου Τρικούπη, αλλά η στοά γίνεται περισσότερο γνωστή ως Πινγκουίνου από το ομώνυμο παλαιότερο σουβλατζίδικο το οποίο έμενε ανοιχτό όλο το βράδυ και ήταν το σημείο για βραδινό φαγητό μετά από διασκέδαση, εξου και γνωστή ως Στοά της Πείνας. Ακόμη και σήμερα είναι σημείο καταστημάτων γρήγορου φαγητού για τους συνήθεις 'ξενύχτηδες'.

16. ΣΤΟΑ ΦΞΗ

//// ΠΑΤΗΣΙΩΝ 12-26

Από τις πιο ιστορικές στοές επί της Πατησίων με μεγάλη εμπορική κίνηση. Έζησε μεγάλες δόξες την εποχή του Μινιόν καθώς βρίσκεται απέναντι του. Πρόκειται για μια στοά σε σχήμα T η οποία ενώνει τις οδούς Πατησίων, Γλάδστωνος και Βερανζέρου. Η κίνηση εισέρχεται εντός του οικοδομικού τετραγώνου και ενώνει τα κλιμακοστάσια από τα διαφορετικά κτίρια στο υπόγειο όπου παλαιότερα είναι σημαντικό κέντρο δακτυλογράφων. Σε παλαιότερη μορφή η υπάρχουσα κίνηση είναι υπαίθρια τόσο στο ισόγειο όσο και στον όροφο, ενώ αργότερα κτίζονται τα νέα κτίρια καθ' ύψος και καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της. Σήμερα υπάρχουν καταστήματα γενικού εμπορίου και ηλεκτρονικών συσκευών.

17. ΣΤΟΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ/7ΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

//// ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 98-100

Σχεδιάζεται στα μέσα της δεκαετίας του 1950 από τον αρχιτέκτονα Ι.Λυγίζο. Ονομάζεται 7ης τέχνης καθώς εκεί συγκεντρώνονται τα γραφεία κινηματογραφικών παραγωγών και τα γραφεία διανομής ταινιών, αλλά και πολλά καταστήματα σχετικών τεχνικών μέσων. Η στοά και το κτίριο γίνεται στέκι για τους ηθοποιούς, τους παραγωγούς και σκηνοθέτες της εποχής στο περιβόητο Bar Hollywood. Με την παρακμή του ελληνικού κινηματογράφου το κτίριο αναλαμβάνει σιγά σιγά διαφορετικές επαγγελματικές χρήσεις. Ωστόσο, ακόμη και σήμερα τις μέρες που αλλάζουν οι ταινίες στους κινηματογράφους, το μικρό γραφείο διανομής ταινιών του Κώστα δουλεύει όλο το βράδυ.

////Κείμενα-Έρευνα: Μάγδα Σγουριδη
www.facebook.com/athenianstoai

atenistas